

Litteratur

TOMAS LINDBOM:

Konservativ litteratur

Några unga idékonservativa med anknytning till Konservativt Idéforum har tagit sig för att sammanställa en bibliografi över konservativ litteratur i Sverige och utomlands. Den har fått titeln "Internationell konservatism" och utgivare har varit Bertil Häggman.

Efter en kort inledning följer fem avsnitt som i tur och ordning presenterar svensk, tysk, engelsk, fransk och amerikansk konservatism. Varje avsnitt delas upp i en idéhistorisk exposé över den konservativa debatten i respektive land och en bibliografi.

Skriften har förtjänster. Den har tillkommit i ett vällovligt syfte. Både inom de humanistiska fakulteterna på universiteten och bland idéintresserade inom och utanför de konservativa leden är detta ett mycket välkommet bidrag. Det ges också en mängd tips på viktig litteratur inom ämnet, inte minst beträffande den tyska och amerikanska konservatismerna. Det är värt att konstatera att i två av världens mest utvecklade välfärdsstater, USA och Västtyskland, behandlas idag samhällsproblem av ett flertal framstående samhällskritiker utifrån en konservativ idésyn.

Tyvärre kan flera anmärkningar riktas mot bibliografin. Varje avsnitt har uppenbarligen disponerats och skrivits av respektive författare på egen hand, och redaktören har lämnat viktigt redigeringsarbete ogjort. Claës Ryns och Bertil Häggmans bok om den amerikanska nykonservatismerna placeras i text i det svenska kapitlet, som om författarnas nationalitet spelade en viktigare roll än ämnets inriktning, medan flera arbeten om fransk konservatism, skrivna av icke-franska författare, hänförs till det franska kapitlet. Bristen på redigering slår en också vad gäller valet av litteratur. Det franska avsnittet tar nästan uteslutande upp bearbetningar om fransk konservatism, medan de andra avsnitten blandat bearbetningar med konservativ samhällskritik, ofta på ett osystematiskt och förvirrande sätt. Vidare följer in-

te de olika bibliografierna varandra i tiden. Edmund Burkes klassiska verk "Reflections on the Revolution in France" står omnämnd, men däremot nämns inte något av den store franske kontrarevolutionären Joseph de Maistres arbeten. Dennes "Soirées de Saint-Petersbourg" hade avgjort varit värd ett utrymme, varför inte på bekostnad av Tingstens "De konservativa idéerna" som i det franska kapitlet givits det största utrymmet av alla verk. Den tyska 1800-talsidealismen, så viktig inte minst för svensk konservatism ända fram på 30-talet, har inte heller berörts.

Man kan tänka sig flera rimliga tillvägagångssätt för att med den här typen av bibliografi uppnå syftet att stimulera till fördjupade studier av de konservativa idéerna. En mångfald disparata litteraturförslag ger läsaren stor valfrihet att utifrån bibliografin leta sig fram till olika synsätt och frågekomplex. Men detta ställer också stora krav på mottagarens förkunskaper. Betydligt mer utbyte får man otvivelaktigt om bibliografin systematiseras efter vissa definitioner av begrepp som tex konservatism, humanism och liberalism, något som föreliggande bibliografi underlåtit att göra. Materialet kan sedan grupperas efter framför allt idéernas utveckling i respektive land och uppmärksamhet fästas på de för idéutvecklingen avgörande händelserna eller särskilt betydelsefulla tänkare. Här har ansatser till detta gjorts, men viktiga delar har glömts bort. Det tyska inflytandet på svensk konservatism har inte nämnts. Inte heller görs den viktiga distinktionen mellan de två idékonservativa skolor i Sverige, den Rudolf Kjellénska och den Harald Hjärneska skolan, som löpte parallellt från första världskrigets utbrott och mynnade ut i 30-talets brytning mellan de nationella och ultrakonservativa och de mer moderata.

En bibliografi över internationell konservatism behövs. Det är därför beklagligt, att

den föreliggande i vissa avseenden inte håller måttet. En bibliografi måste disponeras på ett klart och konsekvent sätt, centrala begrepp måste definieras, och om idéhistoris-

ka exposéer överhuvudtaget görs, måste de vara strukturerade och erbjuda hjälp för läsaren att orientera sig i den stora och mångfasetterade konservativa litteraturen.

Pärmar för årgång 1975

kan rekvireras från Svensk Tidskrifts expedition, tel 08-21 00 49, eller genom insättning av kronor 20:- (inkl. moms och porto) på postgiro 727 44-6.